

JAK WYKORZYSTAĆ

DESZCZÓWKĘ?

MAŁA RETENCJA

Mała retencja nie jest... duża. Nie chodzi więc o wielkie zbiorniki wodne, suche poldery czy zapory. Mała retencja to ta, którą osiąga się najprostszymi środkami i którą może zastosować niemal każdy. Są to proste sposoby na gromadzenie wody deszczowej w miejscu jej opadu. Retencjonowanie deszczówki pozwala zatrzymać lub spowolnić spływ wód, dbając przy tym o rozwój środowiska naturalnego. Nie udaje się to, gdy woda spada na nieprzepuszczalną powierzchnię – na przykład na asfalt czy beton. W tym przypadku od razu trafia do kanalizacji, a dalej – do rzek i morza. To najgorszy scenariusz zarówno w przypadku suszy, jak i zagrożenia powodziowego. Gdy jest sucho, okoliczna przyroda nie może skorzystać z bezcennej dla niej wody. Gdy wzbierają rzeki, ich poziom jeszcze bardziej się podwyższa.

Przykładowe sposoby zbierania deszczówki:

- zbiornik szczelny podziemny
- zbiornik szczelny naziemny
- ogród deszczowy
- oczko wodne

Ogród deszczowy na terenie Zespołu Szkół Agropredsiębiorczości w Rzeszowie

CO WARTO SPRAWDZIĆ PRZED ROZPOCZĘCIEM REALIZACJI INWESTYCJI

1. **Poziom wód gruntowych** – jeżeli inwestycja będzie zlokalizowana w gruncie, należy sprawdzić jaki jest poziom wód gruntowych na terenie, na którym chcemy zrealizować projekt ogrodu lub zbiornika podziemnego.

Jak sprawdzić poziom wód gruntowych?

Poziom wód gruntowych na działce można sprawdzić na przełomie marca i kwietnia poprzez wykopanie dołu o głębokości 1,5–2,0 m w miejscu planowanej realizacji inwestycji. Jeżeli w ciągu doby dół zapełni się wodą oznacza to, że wody gruntowe są płytko i nie jest zalecane tworzenie ogrodu na gruncie w tym miejscu, czy też wybór zbiornika podziemnego. Warto wtedy zastanowić się nad szczelnym zbiornikiem naziemnym lub ogrodem deszczowym w pojemniku.

2. **Istniejące zagospodarowanie terenu** – do realizacji zbiornika podziemnego, oczka wodnego czy ogrodu deszczowego potrzebna jest większa powierzchnia biologicznie czynna, w związku z czym warto zastanowić się czy na terenie nieruchomości znajdzie się odpowiednio dużo miejsca, które pozwoli spełnić wymogi konkretnej inwestycji.

3. **Odległość od sąsiednich działek i budynków** – należy zastosować się do obowiązujących przepisów prawa wodnego i prawa budowlanego oraz zlokalizować zbiornik tak, aby nie wpływał na stosunki wodne na działkach sąsiednich. Ponadto powinien znajdować się w takiej odległości od ścian budynku, aby wody opadowe nie oddziaływały negatywnie na fundamenty budynku.

4. **Uzbrojenie w sieci i urządzenia infrastruktury technicznej** – inwestycja nie powinna być zlokalizowana w miejscu przebiegu instalacji podziemnych oraz w miejscach, które mogą w znaczący sposób utrudnić dostęp do naziemnych elementów takich jak skrzynki energetyczne czy studzienki kanalizacyjne. W przypadku awarii lub kontroli, nie będzie konieczności częściowego lub całkowitego zniszczenia inwestycji.

5. **Bliskość drzew i krzewów** – system korzeniowy drzew i krzewów rozrasta się do szerokości korony drzewa, a nawet i dalej. W związku z tym, warto zwrócić uwagę na to, aby podczas wykonania wykopów nie trafić na korzenie i ich nie uszkodzić, co mogłoby doprowadzić do obumarcia drzewa/krzewu i konieczności jego wycinki.

6. **Przepuszczalność gruntu** – stopień przepuszczalności gruntu ma ogromne znaczenie, gdyż to właśnie ten parametr warunkuje czy i jak szybko zgromadzona woda opadowa będzie wchłaniana.

7. **Spadek terenu (dotyczy ogrodów deszczowych w gruncie)** – aby woda mogła swobodnie spływać i przesiąkać do gruntu, ogrody deszczowe powinny być zakładane na terenach o nachyleniu do 12%. W przypadkach gdzie nachylenie jest większe lub teren jest mocno pofałdowany zaleca się wykonanie ogrodów deszczowych w pojemnikach.

8. **Nasłonecznienie** – od nasłonecznienia zależy wybór odpowiednich roślin oraz szybkość z jaką zgromadzona woda w otwartym zbiorniku będzie odparowywać.

ZBIORNIK NA DESZCZÓWKĘ

Jest to zamknięty, wodoszczelny zbiornik połączony z rynną, napełniany wodą opadową (deszczówką), którą można ponownie wykorzystać. Wyróżniamy zbiorniki podziemne i naziemne.

Jaki zbiornik wybrać?

W przypadku obu rodzajów zbiorników ważny jest przede wszystkim materiał z jakiego będzie wykonany zbiornik, aby nie uległ zniszczeniu po kontakcie z wodą deszczową. Najlepiej sprawdzą się zbiorniki z tworzyw sztucznych, np. z polietylenu. Odradzane są natomiast zbiorniki metalowe, ze względu na korozję.

Czy instalacja zbiornika wymaga zgłoszenia lub uzyskania pozwolenia na budowę?

Przy montażu zbiornika na deszczówkę zalecane jest każdorazowe skonsultowanie inwestycji w Wydziale Architektury Urzędu Miasta Rzeszowa i dostosowanie się do uzyskanych tam zaleceń.

Zbiornik naziemny na deszczówkę przy Żłobku nr 3 w Rzeszowie

Zbiornik naziemny na deszczówkę przy Żłobku nr 7 w Rzeszowie

Przykładowe oczko wodne

OCZKO WODNE

Jest to otwarty zbiornik retencyjny o niewielkich rozmiarach, w którym może być gromadzona woda opadowa.

Sposób wykonania:

Oczko wodne może zostać wykonane samodzielnie (dno i ściany zbiornika należy wyłożyć warstwą gliny lub folii ogrodniczej, chyba że naturalne podłoże zalicza się do gruntów bardzo słabo przepuszczalnych, takich jak il czy glina) lub kupić pełne wyposażenie, począwszy od gotowej niecki z tworzywa sztucznego, folii polietylenowej, geowłókniny itp.

O czym warto pamiętać wykonując oczko wodne?

1. Montaż instalacji, która w przypadku intensywnych opadów odprowadzi nadmiar wody opadowej zapobiegnie przelaniu wody poza oczko wodne i zalaniu terenu wokół zbiornika.
2. Montaż kosza/pompy filtracyjnej ochroni przed przedostawaniem się do oczka wodnego liści i większych zanieczyszczeń.
3. Dostarczanie wody do oczka wodnego poprzez przelew zapobiegnie podmywaniu dna zbiornika lub mąceniu wody.

Czy przed wykonaniem oczka wodnego wymagane jest zgłoszenie lub uzyskanie pozwolenia na budowę?

W przypadku budowy oczka wodnego o powierzchni do 50 m² nie jest wymagane pozwolenie na budowę ani zgłoszenie zgodnie z przepisami prawa budowlanego.

OGRÓD DESZCZOWY

To nasadzenie odpowiedniej grupy roślin w gruncie składającym się ze specjalnie dobranych warstw filtracyjnych o zwiększonej przepuszczalności, które zbierają wodę opadową z dachów, dróg, parkingów, deptaków, a następnie zebrana woda poddawana jest procesom filtracji przez rośliny i glebę ogrodu.

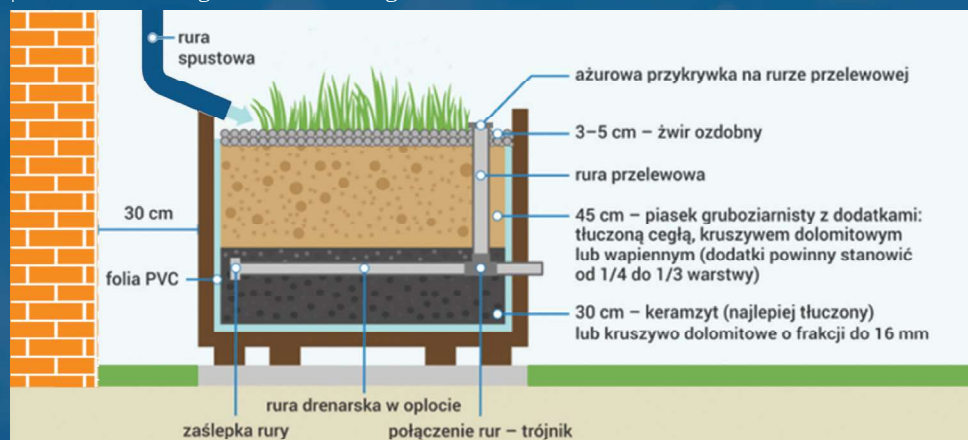
Rodzaje ogrodów deszczowych:

Możemy wyróżnić trzy rodzaje ogrodów deszczowych:

- ogród deszczowy w gruncie izolowany od podłoża (wyścielony folią);
- ogród deszczowy w gruncie nieizolowany od podłoża (brak folii);
- ogród deszczowy w pojemniku.

Ogród deszczowy krok po kroku:

1. Wyznacz miejsce na działce zgodnie z wcześniejszymi wytycznymi.
2. Wykonaj wykop lub ustaw pojemnik (w obu przypadkach o głębokości około 1 m) i ułóż wszystkie warstwy, zgodnie z przedstawionym schematem.
3. Doprowadź wodę deszczową do ogrodu poprzez wykonanie np. suchego rowka, rynny odpływowej, kaskady, rzygacza – wybierz taką formę, aby jak najwięcej deszczówki było doprowadzane do ogrodu deszczowego.

Przykładowy przekrój ogrodu deszczowego w pojemniku [w:] Ogrody deszczowe w pojemnikach, Fundacja Sendzimira

Gatunki roślin do zastosowania w ogrodzie deszczowym:

Należy wybierać rodzime gatunki flory, które są dostosowane do miejscowych warunków klimatyczno-glebowych. Rośliny należy dobrać tak, aby tolerowały zarówno okresy wilgoci, jak i suszy oraz były wytrzymałe na zanieczyszczenia znajdujące się w spływającej wodzie.

Przykłady gatunków roślin:

Turzyca (sina, pospolita, owłosiona, biała), sit rozpierzchły, skrzyp zimowy, tojeść (rozestana, kropkowana), śmiełek pogięty, manna mielec, trzęślica modra, kosaciec (syberyjski, bródkowy, żółty), miecznica wąskolistna, lobelia szkarłatna, krwawnica pospolita, rdest wężownik, mięta nadwodna, knieć błotna, rutewka orlikolistna, żywokost lekarski, wiązówka błotna, ponikło błotne, niezapominajka błotna, fiołek błotny.

DOFINANSOWANIE DO URZĄDZEŃ RETENCYJNYCH

Gmina Miasto Rzeszów zgodnie z Uchwałą nr LIV/1153/2021 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 23 listopada 2021 roku, w celu zachęcenia mieszkańców do realizacji inwestycji z zakresu małej retencji będzie dofinansowywać zadania związane z retencją wód opadowych na terenie Gminy.

Dofinansowanie w wysokości 80% kosztów inwestycji (jednak nie więcej niż 1000 zł) można uzyskać na:

1. Zakup i montaż zbiorników naziemnych szczelnych o łącznej pojemności min. 500 l.
2. Zakup i montaż zbiorników podziemnych szczelnych o pojemności min. 2000 l.
3. Utworzenie ogrodu deszczowego.
4. Utworzenie oczka wodnego o pojemności min. 500 l.

Kto może ubiegać się o dofinansowanie?

Dotacja będzie udzielona osobom fizycznym posiadającym tytuł prawny do nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi położonymi w granicach administracyjnych Gminy Miasto Rzeszów. Jako nieruchomość zabudowaną budynkiem mieszkalnym należy rozumieć działkę zabudowaną budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, budynkiem w zabudowie bliźniaczej lub w zabudowie szeregowej.

Co podlega dofinansowaniu:

- W przypadku zbiorników:
Zakup zbiornika podziemnego lub zbiornika naziemnego i elementów niezbędnych do połączenia z rurą spustową i odprowadzania wody oraz usługi montażu.
- W przypadku oczka wodnego:
Materiał izolacyjny do wyłożenia dna i skarpy oczka wodnego lub gotowa niecka, materiały niezbędne do doprowadzenia wody opadowej do oczka wodnego oraz usługi montażu.
- W przypadku ogrodu deszczowego:
Pojemnik na ogród deszczowy, instalacja odprowadzająca i doprowadzająca wodę do ogrodu, materiały takie jak np. folia izolacyjna, ziemia, piasek, żwir, kamienie, odpowiednie rośliny.

Staw zasilany wodą deszczową w Parku im. Władysława Szafera w Rzeszowie

Regulamin dotacji znajduje się na stronie:
<https://bip.erzeszow.pl>

Wydział Klimatu i Środowiska

ul. Rynek 7, 35-064 Rzeszów

tel.: 17 875 48 95

e-mail: ks@erzeszow.pl